

16 - 19. YY OSMANLI ARŞİV BELGELERİYLE

KOÇGİRİ TARİHİ

AŞİRET / KİMLİK / GÖÇ / İSKÂN

Ali Haydar Bektaş

1966 Zara doğumlu. Tokat Meslek Yüksek Okulu ve İstanbul Üniversitesi Adalet Meslek Yüksek Okulu mezunu. Anadolu Kültür Derneği, İstanbul Umum Pazarcılar Derneği üyesi. Zara Beydağı Derneği kuruluş çalışmalarında yer alarak iki dönem yönetim kurulu üyeliği yaptı. 2011’de Zara Gençlik Derneği kuruluş çalışmalarında yer aldı. Bu çalışmalar içinde aşiretler hakkında sözlü tarih çalışmaları yürüttü, Koçgiri bibliyografyası oluşturmaya çalıştı. Koçgiri ile ilgili çalışmalarını halen Koçgiri Kültür Derneği Tarih Araştırmaları Çalışma Grubu’nda sürdürmektedir.

Burak Bektaş

1971 İstanbul doğumlu. Sivas-İmranlı, Kapıkaya Köyü’ndendir. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul ve Kocaeli’nde tamamladı. 1998 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden mezun oldu. Sivas-İmranlı Merkez Sağlık Ocağı’na atandı ve yaklaşık üç yıl çalıştığı bu dönemde Koçgiri coğrafyası ve aşiret yapısını tanıma fırsatı buldu. Koçgiri tarihi, kültürü ve coğrafyasıyla ilgili çalışmalarını Koçgiri Kültür Derneği Tarih Araştırmaları Çalışma Grubu’nda sürdürmektedir. 2001 yılında İstanbul’a yerleşen Bektaş, birçok özel hastanede hekim ve yönetici olarak çalıştı, halen hekimlik görevini yürütmektedir.

Gültekin Uçar

Lisansını MÜ Atatürk Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü’nde, yüksek lisansını Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyoloji ve Metodoloji Bölümü’nde “Bir Toplumsal Organizasyon Olarak Aşiretlerin Modern Zamanlarda Çeşitlenen İşlevleri: Koçgiri Aşiretleri Örneği” adlı teziyle 2018 yılında tamamladı. Tezi aynı yıl “Koçgiri - Aşiret, Siyaset, Kimlik” adıyla kitap olarak yayımlandı.

Sosyal tarihle ilgili çalışmaları 1998 yılında işçi ve sol hareketlerin arşivlerini bir araya getirerek araştırmacıların kullanımına sunan Türkiye Sosyal Tarih Vakfı’nda (TÜSTAV) Mütevelli Heyeti üyeliği ve yöneticiliğiyle başlayan Uçar, 2014 yılında Koçgiri Kültür ve Tarih Araştırmaları Derneği’nin kurucuları arasında yer aldı.

Birçok dergi ve kitapta Koçgiri tarihi ve sosyolojisi hakkında makaleleri yayımlanan Uçar, halen TÜSTAV Mütevelli Heyeti üyesi ve Koçgiri Kültür Tarih Araştırmaları Derneği üyesidir.

Unutmadık.

*10 Eylül 2020'de kaybettiğimiz, çalışma grubumuzun değerli üyesi,
sevgili Rıza Duran anısına...*

16 -19. YY OSMANLI ARŞİV BELGELERİYLE KOÇGİRİ TARİHİ

© Koçgiri Kültür Tarih İnanç Araştırma Derneği

© Dipnot Yayınları, 2025

Dipnot Yayınları: 434

ISBN: 978-625-6742-29-1

1. Baskı: 2025 / Ankara

Editör: Alişan Akpınar, Aliye Uçar Dere

Kapak Tasarımı: Deney Tasarım

Kapak Görseli: "Etrafı Ancak Yirmi Günde Dolaşılabilir Dağlık Dersim'de 37 Eşkıyanın Kesilmiş Başlarının İstanbul'a Gönderildiğine Dair" Yusuf Ziya Paşa İmzalı Yazı (BOA HAT. 82/3403 25-02-1213/8 Ağustos 1798)

Baskı  ncesi Hazırlık: Dipnot Bas. Yay. Paz. San. Tic. Ltd. şti.

Baskı: Sözkesen Matbaacılık (Sertifika No: 13268)

İvedik O.S.B. 1518 Sok. Mat-Sit İř Merkezi No: 2/40 Yenimahalle / Ankara

Dipnot Yayınları (Sertifika No: 48147)

Selanik Cad. No: 82/24 Kızılay / Ankara

Tel: (0 312) 419 29 32 / Faks: (0 312) 419 25 32

www.dipnotkitap.com • e-posta: dipnotkitabevi@yahoo.com

İÇİNDEKİLER

Tablolar Listesi	8
BOA. Belge Görseli Listesi	11
Haritalar	14
KOÇGİRİ KÜLTÜR DERNEĞİ'NDEN	17
ÖNSÖZ	24
Öteki Coğrafyanın İzleri	24
EDİTÖRÜN SÖZÜ	29
SUNUŞ	38
GİRİŞ	50
1. Tarih ve Tarih Yazımı Üzerine	51
2. Koçgiri ve Kızılbaş Kürt Aşiretlerin İncelenmesinde Kavram ve Yöntem Sorunu	57
3. Kimlik İnşa Aracı Olarak Tarih Yazımı ve Ezilenlerin Tarih Algısı	62
1. BÖLÜM	66
KOÇGİRİ BİLGİ KAYNAKLARI	66
1.1 Tarihi Kronikler, Seyahatnameler, Misyoner ve Diplomat Raporları	68
1.2 Türk Tarih Tezine Uygun Literatür	78
1.3 Osmanlı Arşiv Belgelerine Rağmen Tarih Yazımında Yok Sayılan Kürt Kimliği	89
1.4 Akademik ve Bağımsız Çalışmalar	110
1.5 Osmanlı Arşiv Belgeleri	117
1.6 Sözlü Tarih ve Koçgiri Saha Çalışması (KSÇ)	121
2. BÖLÜM	
TARİHİ, SİYASİ, İNANÇSAL COĞRAFYA OLARAK KOÇGİRİ	128
2.1 Siyasi Tarih ve Kimlikler Bağlamında Koçgiri Coğrafyası	129
2.2 Sivas'tan Kemah'a Koçgiri Coğrafyası Tarihi	138
2.3 Koçgiri Adının Geçtiği İlk Kaynaklar ve Koçgiri'nin Aşiret Adına Dönüşmesi	161

3. BÖLÜM

KIZILBAŞ KÜRT AŞİRETLERİN YAŞAM ALANI TARİHİ ÇEMİŞGEZEK BÖLGESİ (16-18. YÜZYIL)

172

- 3.1** Cumhuriyet Dönemi Tarih Çalışmalarında 16-18. Yüzyıl Çemişgezek Bölgesi ve Aşiretlerine Bakış **174**
- 3.2** 16-17. Yüzyıl Osmanlı Arşiv Belgelerinde Tarihi Çemişgezek Bölgesi ve Kızılbaş Kürt Aşiretler **188**

4. BÖLÜM

18. YÜZYILDA ÇEMİŞGEZEK BÖLGESİNE YÖNELİK POLİTİKALARDA DEĞİŞİM VE SONUÇLARI

193

- 4.1** Altın-Gümüş İhtiyacı ve Tarihi Çemişgezek Coğrafyasında Özel Statülü Maadin-i Hümayun Eminliği'nin Şekillenışı **196**
- 4.2** Harput-Maden Kazası'ndan Koçgiri'ye Uzanan Doğa Talanı **206**
- 4.3** Maadin-i Hümayun Yönetimi Altında Yaşam, Yükümlülükler, İtirazlar **216**
- 4.4** Maadin-i Hümayun Yönetimindeki Osmanlı-Yerel Hanedanlıklar Sünni ve Kızılbaş Aşiret İlişkileri **222**
- 4.5** Özel Statülü Maadin-i Hümayun Eminliği'nin Sömürge Tipi Uygulamaları, Bölgedeki Direniş ve Sonuçları **250**

5. BÖLÜM

ŞEYH/ŞIX HASANLI VE DESİMLİLERİN KİÇİ'DAN KOÇGİRİ BÖLGESİNE KAÇIŞI, ZORUNLU GÖÇÜ VE İSKÂNI (1700-1800)

254

- 5.1** Şeyh/Şix Hasanlılar ve Desimlilerden Koçgirili Aşiretlere **276**
- 5.2** Koçgiri'nin Aşiret Adı Olarak Geçtiği İlk Belge: 1. Abdülhamit'in Sürgün ve Vurgun Fermanı **293**
- 5.3** Abdülhamit'in 1780 Sürgün Fermanının Uygulanma Emirleri **304**
- 5.3.1** Sürülen ve İskâna Zorlanan Şeyh/Şix Hasanlı ve Desimli Aşiretlerinin Liderleri **314**
- 5.3.2** Koçgirililer ile Şeyh/Şix Hasanlı İlişkisi, Desimli ve Şeyh Hasanlı Aşiretlere Tabi Aşiret Kollarını Gösteren Belge **318**
- 5.3.3** Şeyh Hasanlı-Desimli Aşiret Liderlerinin Toplu Katli ve Aşiret Çatılarının Dağıtılması **325**

6. BÖLÜM

ŞEYH/ŞİX HASANLI VE DESİMLİLERİN SÜRÜLDÜĞÜ BÖLGELER VE KOÇGİRİ KİMLİĞİ ALTINDA YENİDEN YAPILANMALARI

355

- 6.1** Sürgün Edilen Aşiretlerin (Koçgirililerin) İskân Bölgeleri ve İleri Gelenleri **356**
- 6.2** Birinci Koçgiri Harekâtı ve Beydağı Kuşatması (1830) **369**
- 6.3** Tanzimat Uygulamaları: Vilayet Nizamnamesi, Aşiretlerin Yönetimi Tartışmaları ve Dersim'e Bağlı Koçgiri Kazası'nın Kuruluşu (1847-1848) **383**
- 6.4** İkinci Koçgiri Harekâtı ve Koçgirili-Kurmeşli Çatışmaları (1847) **386**
- 6.5** Aşiretin Yönetimi Tartışmaları, Zara'ya Bağlı Koçgiri Kazası Kurulması ve Diyab Ağa **402**
- 6.6** Üçüncü Koçgiri Harekâtı (1853) **428**
- 6.7** Eşkıyalıktan Siyasal Muhataplığa Aşiret Liderlerinin Mücadelesi (1830-1855) **442**
- 6.8** Zara Merkezli Koçgiri Kazası'nın Kuruluşu ve Paşo Oğlu Diyab Ağa'nın Kaza Müdürlüğü'ne Atanması (1854-1856) **452**
- 6.9** Dördüncü Koçgiri Harekâtı (İkinci Beydağı Kuşatması), Koçgirililerin Direnişi, Diyab Ağa'nın Yakalanması ve Ölümü (Eylül 1856-Aralık 1857) **459**
- 6.10** Dördüncü Koçgiri Harekâtının Günümüze Yansıyan Siyasi ve İdari Sonuçları **473**
- 6.11** Koçgiri Kaymakamlığı'nın Kuruluşuna Dair Stratejik Hazırlık ve Uygulama Belgeleri: Mirliya Hasan Paşa Raporları **498**
- 6.12** Koçgiri Kaymakamlığı'nın Kuruluş Aşaması ve Yeni Sorunlar **522**
- 6.13** Koçgiri Kaymakamlığı İdari Kuruluşunun Tamamlanması **539**

7. BÖLÜM

KOÇGİRİ'DE ALIŞAN BEY DÖNEMİ

549

- 7.1** Alişan Bey'in Nereden Geldiği, Yükselişi ve Koçgiri Aşiretinin Bölge Hâkimiyeti **549**
- 7.2** Aşiret Reisliğinden Kaza Müdürlüğüne, Hanedanlıktan Toprak ağalığına Alişan Bey ve Aşiret İçi İlişkileri **605**
- 7.3** Cogi Köyü Olayları ve Belgeleri **609**

7.4	Cogi Köyü Olayları Arşiv Belgelerinin Çarpıtılması ve Tahrif Edilmesi	624
	8. BÖLÜM	
	SON SÖZ	628
	YARARLANILAN BOA BELGELERİ	642
	KULLANILAN BOA BELGELERİ QR KOD LİSTESİ	650
	KAYNAKÇA	654
	YER ADLARI DİZİNİ	664
	AŞİRET ADLARI DİZİNİ	675
	AD DİZİNİ	679
	TABLolar LİSTESİ	
T1	KATKINIZ, DAYANIŞMANIZ, YOLDAŞLIĞINIZ İÇİN...	22
T2	J.G. Taylor'ın 1866 Tarihli Raporuna Göre Koçgiri'de Aşiretler ve Liderleri Tablosu	75
T3	24 Ağustos 1915'te Koçgiri Nüfus Memuriyeti tarafından İslam, Ermeni ve Rum nüfusu tespit etmek için yapılan D. EUM. KLU. 15-68 numaralı nüfus sayım belgesinin çevirisi. (Evvelce mevcut olan bil-ihtida İslama zam olunan [dininden dönerek Müslüman olan] bil-ihtida tenzil edilen [çıkartılan, düşülen] nüfus-ı mevcude. muvafık kuyud olduğu tasdik kılındı. 11 Ağustos 1331 Koçgiri Nüfus Memuriyeti)	98
T4	Osmanlı Arşivlerindeki (BOA) Belgeleri Düzenleyen Kurumlar ve Düzenlenen Belge Adı	118
T5	Çalışmada Kullanılan BOA Belgelerinin Osmanlı Arşivlerindeki Fon Kodları Hakkında Özet Bilgi	119

T6	Sözlü Anlatımlar ve BOA Nüfus Defterlerinin Karşılaştırılmasıyla Elde Edilen Koçgiri Aşireti Kabileleri ve Diğer Koçgiri Coğrafyası Aşiretleri ve/veya Kabileleri	126
T7	Erken Bronz Çağından Klasik Döneme Anadolu Uygarlıkları	130
T8	16. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı'nda Nüfus (1518-1566)	158
T9	Çemişgezek Sancağı Müslim ve Gayrimüslim Nüfusun Yıllara Göre Oranı (1518-1566) (%)	158
T10	Refahiye Koçgiri Köyü (Karye-i Koçgiri) ve Ortaıl Nahiyesi Belge Özetleri	165
T11	1755 Yılında Koçgiri ve Çevresindeki Köylerin Tımar Gelirleri (Belge No: AE-III-OSMAN-13-849)	168
T12	Tarihi Çemişgezek Bölgesindeki Madenler, Mevkileri ve Yüklümlülüğü Bulunan Sancak ve Kazalar	207
T13	Günümüz Kiğı-Yayladere Peri Köyleri Etnisite ve İnanç Tablosu	263
T14	1787-1798 Arası Aşiretlere Yönelik Harekât Belgeleri	326
T15	Maadin-i Hümayun Emini/Erzurum Valisi Yusuf Ziya Paşa Tarafından Çemişgezek'e Davet Ettirilip Baş Kesilen Altmış Kişiden 28 Aşiret Liderlerinin Ad ve Aşiret Bilgisini Gösterir Liste (1798)	339
T16	Mirliva İbrahim'in H. 1296 (miladi 1880) tarihli raporunda yer alan Dersim bölgesi Kürtlerinin parçası olduğu aşiretler ve her bir aşiretin meskun olduğu yerler, ağalarının adları ve çıkarabilecekleri askeri kuvveti gösteren tablonun transkripsiyonu.	349
T17	1834 Tarihli 2532 No'lu Nüfus Defterinde Yer Alan Köylerin İsimleri ve Bağlı Oldukları İdari Birimleri Gösteren Tablo	362
T18	1843 Tarih 870 No'lu Maliye Nezareti Varidat Muhasebesi Defterlerine Göre Değişik Kazalara Yerleştirilen Aşiret Gruplarının Hane Sayısı ve Vergi Miktarları Tablosu	363
T19	Eyaletten Vilayete Geçiş Sürecinde Taşra Teşkilatı İdarecileri	385
T20	Dördüncü Koçgiri Harekâtında Yakalanan Aşiret Liderleri ve İleri Gelenlerinin Kimliklerini ve Durumlarını Gösterir Tablo	476

T21	Dördüncü Koçgiri Harekâtında Yakalanan (Sağ Kalan) Aşiret Liderleri ve İleri Gelenlerinin Kimliklerini ve Durumlarını Gösterir 2. Tablo	483
T22	Mirliva Hasan Paşa Raporuyla Masraf Azaltıcı Olarak Önerilen Lağvedilecek Kazalardaki Görevlilerin Maaş Miktarını Gösterir Tablo	508
T23	27 Parçadan Oluşan Mirliva Hasan Paşa Raporunda yer alıp detaylarına bu çalışmada yer verilmeyen diğer belgeler ve kısa özetleri	512
T24	Koçgiri’de Yeni Kurulan Kaza Müdürlüklerine Yapılan Tayinler	541
T25	Ali Bin Alişir’in (Alişir’in Oğlu Ali Bey) Osmanlı Nüfus Defteri Kayıtları	550
T26	Alişan Bey’in Soy ve Baba İsminin Yer Aldığı, Çeğmurt Ahalisi ile Arasındaki Davaya ait İlgili Belgelerin Dökümü (BOA. DH.H. 6-16)	551
T27	Kuruçay Bölgesinde 1830’dan İtibaren Toprak Sahibi, Tımarlı Sipahi, Mültezim, Mütesellim ve Hanedan Aileler	585
T28	1863 Yılıının Mart Ayına Kadarki Koçgiri ile İlgili Şura-yı Devlet Yazışma Listesi	591
T29	1858-1863 Yılları Arasında Kuruçay’a Bağlı Oldukları Halde Beydağı Kazası’na Bağlandığı İddia Edilerek Toplanamayan Vergi Borçlarının Dökümü	597
T30	1277-78 Yılları Kuruçay’a Bağlı Karyelerin Aşâr Bedellerinden Kalan Vergi Borçları	598
T31	1277-1278 Yıllarına Ait Kuruçay Mültezimlerinin Toplayamadıklarını Belirttikleri Vergiler	599
T32	1277-78 yılları Kuruçay kazası ağnâm (hayvan vergisi) vergileri bedellerinden kalan borçlar.	599
T33	İdari Yöneticilerce Hazırlanmış, İdari Bağlılıkları Tartışmalı Köylerin Hangi Kazalara Bağlanması Gerektiğini Gösterir Tablo	601
T34	Cogi Olayları Hakkında BOA Belge Listesi	610

BOA BELGE GÖRSELİ LİSTESİ

B1	M. Şerif Fırat'ın Yazdığı doğu İlleri Ve Varto Tarihi adlı Kitabı Dönemin Başbakanı R. Saraçoğlu'na Takdim Dilekçesi (13.03.1946)	86
B2	Türk Tarih Kurumu Başkanı Ş. Günaltay'ın Fırat'ın Kitabı Hakkındaki Değerlendirmesi (23.3.1946)	87
B3	2532 No'lu Nüfus Defteri Kapağı Yazısı: Sivas Sancağı'nda Bulunan Sivasili Kazasına Bağlı Koçgirli Aşireti Kürtleri ve Diğer Kürtlerin Defteridir.	92
B4	Koçgiri Kaymakamı Şakir'in, Mabeyn-i Hümayun Başkıtabet-i Celilesine Gönderdiği Rapor	97
B5	D.EUM.KLU. 15-68. 24 Ağustos 1915'te Koçgiri Nüfus Memuriyeti tarafından İslam, Ermeni ve Rum nüfusu tespit etmek için yapılan nüfus sayım defteri sayfası	108
B6	Koçgiri Kaymakamlığı'nda Nüfusu Sayılan Köylerin Haritası DH. EUM. KLU. 15-68 No'lu Belge Eki (24 Ağustos 1915)	109
B7	Erzurum Sancağı'nın Ortaıl Nahiyesine Bağlı Koçgiri Karyesindeki Tımarın "Mehmed'in Mahlulünden Sadr-ı Ali Ahır Ket-hüdası İbrahim'e Tevcihi" 4.11.1755] AE.-III. SOSM-13-849	167
B8	Çarsancak Ahalisinden 31 Kişinin Kızılbaş Kürtler Hakkında Divan-ı Hümayuna Gönderdiği Dilekçe (4 Mart 1726)	227
B9	Gümüşhane Kuruçay Sakinlerinin Şikâyetleri ve Maadin-i Hümayun Emini'ne Hüküm	235
B10	Malatya Sancağı Mutasarrıfına, Rişvan Voyvodasına, Kuruçay Naibine ve Ahalisine Benamlu Oymağının Kuruçay Bölgesine Firarı Hakkında Gönderilen 1769 Tarihli Padişah Fermanı	240
B11	Şark seferleri sebebiyle takip edilemeyen Rafızı mezhepli Desimlû ve Şeyh/Şıx Hasanlu ekradının kötülüklerinin önlenmesi, "külliye idam ve izaleleri" hakkında Diyarbekir Valisi'ne Ferman H-1146	268
B12	Sadaret'ten Diyarbekir Valisi İbrahim Paşa'ya Gönderilen Şeyh/Şıx Hasanlu, Desimlû, Gevanlı ve Karabali Ekrâdı Hakkında Hüküm (17 Eylül 1754)	273

B13	Alişer Efendi'nin Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nde Türkçe Yer Alan 110- 741-9, 02.04.1933 Belge Numaralı Şiiri	279
B14	92582 No'lu Harita Ekindeki Rapor (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüp hanesi)	286
B15	<i>"Eşkîyanın Tedibi ve Başka Mahallere Nakilleriyle İskânları Hakkında"</i> 1. Abdülhamit'e Gönderilen Dilekçe (Eylül 1780)	294
B16	1780 Abdülhamit Fermanının Uygulanma Emri (22 Haziran 1781)	310
B17	İskâna Zorlanan Aşiret Liderlerinin ve Onlara Kefil Yerel Yöneticilerin Adlarının Yer Aldığı 28 Ekim 1782 tarihli BOA. A. DVN.183-67 No'lu Belge	316
B18	Koçgirili Aşiretlerin Şeyh/Şıx Hasanlılara ve Desimlilere Tabi Kollar Olduğunu Gösteren İskân Belgesi: BOA. C. DH. 254-1267- 5 Zilhicce 1196 (11 Kasım 1782)	320
B19	Çoğunluğu Şeyh Hasanlılı 60 Aşiret Liderinin Başının Kesilerek Dersaadet'e Gönderildiğine Dair Ergani ve Keban Madeni Emni Yusuf İmzalı Belge/1 Şaban 1201 (19 Mayıs 1787)	329
B20	Başları Kesilen 60 Aşiret Liderinden 28'inin Adının Kaydedildiği Belge	334
B21	Çoğu Şeyh Hasanlı ve Desimli 60 Aşiret Liderlerinden 28'inin Kesik Başının Dersaadet'e Gönderildiğine Dair Yazı (BOA. C.DH. 74-3655)	337
B22	BOA. 81-3368 03.01.1213 (17.06.1798) Şeyh Hasanlılardan 18 kişinin başlarının kesildiğine dair belge.	342
B23	BOA. HAT. 81-3368 Yusuf Ziya Efendi'nin Sadaret'e yazdığı 26. M. 1213 (21.06.1798) tarihli yazı	343
B24	"Etrafı Ancak Yirmi Günde Dolaşılabilir Dağlık Dersim'de 37 Eşkîyanın Kesilmiş Başlarının İstanbul'a Gönderildiğine Dair" Yusuf Ziya Paşa İmzalı Yazı (HAT. 82/3403 25-02-1213/8 Ağustos 1798)	346
B25	Mirliva İbrahim'in 1880 Yılı Raporunda Yer Alan Dersim Bölgesi Kürtlerinin Parçası Olduğu Aşiretler ve Her Bir Aşiretin Meskun Olduğu Yerler, Ağalarının Adları ve Çıkarabilecekleri Askeri Kuvveti Gösteren Tablo (H. 1296)	352

B26	Aşiretlerin Yaşam Alanlarını ve Ödeyecekleri Vergiyi Gösteren Maliye Nezareti Varidat Muhasebesi Defterleri BOA ML. VRD d. 870, s. 2, 3 (22 Mayıs 1843)	364
B27	Koçgiri-Kurmeşli Aşireti Arasındaki Çatışmalara Müdahale Eden Askeri Yetkililerin Üstlerine Verdikleri Raporlar (5 Aralık 1847)	366
B28	Kurmeşli Aşiretinden Aktaş, Yalınca, Kabalı, Evci, Eldivar (Derince) Köyü Muhtarlarının Mühürlerini Taşıyan Şikayet Dilekçesi (5 Aralık 1847)	368
B29	Sivas Mutesellimi Seyyid İbrahim Said'den Trabzon Valisi ve Şark Bölgesi Seraskeri Osman Paşa'ya Gönderilen Askeri Harekat Sonrası Aşiretlerin İtaat Altına Alınması Hakkındaki Raporu (9 Eylül 1830)	372
B30	Sivas Mutesellimi Seyyid İbrahim'den Sadaret'e 1830 Birinci Koçgiri Vurgunu Sonrası Aşiretleri Ağır Şartlara Bağlayan Taahhüt Senedinin Gönderildiğine Dair Dilekçe (10 Haziran 1831) HAT. 446-22281	380
B31	İkinci Koçgiri Harekâtı Öncesi Sivas İdare Meclis Azalarınca Sadaret'e Gönderilen Aşiretlerin Kontrol Altına Alınma Yazısı (1 Mart 1846)	390
B32	1780 Fermanıyla Sürülen Aşiretlerin Yeni Yaşam Alanları Hakkında Askeri Birlik Komutanlarının Hazırladığı ve Diyab Ağa'nın İmzasının Bulunduğu Rapor (BOA. MVL. 19-70/02)	400
B33	Koçgiri Kazası Meclis Üyelerinin İbsile/Ebsile (Doğanşar) Yetkililerine Tutuklu Koçgirililerin Akıbetleri Hakkında Verdiği Dilekçe (30 Mart 1850)	421
B34	Kara İbo, Molla Kasım ve Alişan Bey'in Tutuklu Köy İleri Gelenlerine Kefil Olarak İmzaladıkları 9 Haziran 1853 Tarihli Belge (BOA BOA. İ.DH 273-17129/1)	433
B35	Trabzon ve Sivas Valilerine Gönderilen Kapu Mahmudlu Mustafa Ağa'ya Müdahale Edilmemesi Hakkında Yazı (BOA. A.MKT. 137-63)	448
B36	Diyab Ağa'nın Koçgiri Kaza Müdürlüğü'ne Atandığına Dair Yazı (Ocak 1855 Tarihli)	455

B37	Dördüncü Koçgiri Harekâtında Yakalanıp Cezaevinde Ölen Di-yab Ağa ve Diğer Koçgirililerin Kaydedildiği Defter (BOA. İ.MVL. 398-17322/7 No) (24 Mart 1857)	482
B38	Sivas Meclisi ve Bürokratlarınca Aşiretler İçin Hazırlanan ve Bütün Yerleşim Yerlerinde Okunması İstenen Örfi İdare Genelgesi (BOA. A. DVN. 118-50/1)	489
B39	Mirliva Hasan Paşa Raporuna Göre Teşkil Olunacak Kaymakamlık Dâhilinde Bulunacak Memurların Maaş Tablosu	510
B40	Yeni Kaymakamlığın (Koçgiri) Kuruluşuna Dair Meclis-i Vâlâ'da Hazırlanıp Padişahın Onayına Sunulan İrade (20 Aralık 1857)	520
B41	Zara Kaymakamı, Meclis Üyeleri ve Köy Temsilcilerinin Koçgiri Kazası Kurulması Hakkında Memnuniyetlerini Belirttikleri Dilekçe - 1866 (BOA. MVL. 719-86)	536
B42	Koçgiri Kaza Müdürlüklerine Yapılan Tayinler Hakkında Yazı (28 Haziran 1858)	541
B43	Beydağı Kazası'na Değil, Dersim'e Bağlı Kalmak İsteyen Şikayetçi Kuruçay, Sığanek ve Çevresindeki Köyleri Gösterir Liste	565
B44	Şahsuvaroğlu Salih ve 28 Köy İleri Geleninin Alişan Bey Hakkında Dersaadet'e Gönderdiği Dilekçe (Mayıs-Haziran 1863)	571
B45	Beydağı Kazası'na Bağlanmak İstemeyip Kuruçay Kazası'na Bağlı Kalmak İsteyen Köylülerin 99 İmzalı Arzuhalı (1864)	605
B46	Meclis-i Vâlâ'dan Sivas Valiliği'ne Alişan Bey Hakkında Soruşturma Talimatı (3 Mayıs 1863/BOA. A.MKT. MVL. 173. B-32)	616

HARİTALAR

H1	J.G. Taylor'ın 1866 Raporundaki Koçgiri Bölge Haritası	74
H2	Mark Sykes'in Osmanlı'da Kürt Aşiretleri Haritası (1908)	76
H3	17. Yüzyılda Gercanis ve Kuruçay Yerleşimleri Haritası	163
H4	1780'de Maadin-i Hümayun'a Eminliği Yetki Alanlarını Gösterir Harita	199
H5	Elazığ Baskil Şeyh Hasan Köyü (Tabanbükü) ve Malatya Arapgir Onar Köyü Coğrafi Yakınlığı Gösterir Harita (2022 Google verisi)	285

H6	Dördüncü Ordu-ı Hümayun Refakatine Memur Erkân-ı Harbi ye Kaymakamı İbrahim Bey Marifetiyle Ahz ve Tevsim Olunan Harita. Sene: 1303	353
H7	Kuruçay ve Beydağı Kazalarına İdari Bağlılığı Tartışmalı 24 Köyün İsimleri ve Coğrafi ve Durumunu Gösteren Harita (1870 Ağustos öncesi) Belge: BOA. ŞD. 238-13A/4	595